
FOLKETINGET



Retsudvalget

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 26. april 2011

L 90

Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen.

Af justitsministeren (Lars Barfoed).

Referat fra Retsudvalgets studietur til Norge og Finland den 9. til 11. marts 2011

Målet med studieturen var at høre om de norske og finske regler om offentlighed i forvaltningen. Baggrunden var, at udvalget behandler justitsministeren lovforslag L 90 om forslag til en ny offentlighedslov.

Under studieturen holdt retsudvalget bl.a. møde med norske og finske myndigheder, parlamentarikere, eksperter og repræsentanter for medierne i de to lande.

Programmet med deltagerliste er vedhæftet resumeet og det materiale, der blev udleveret under møderne under studieturen er omdelt på L 90 - bilag 27.

Referat

Onsdag den 9. marts 2011

19.00 – 19.30 Briefing ved ambassadør Hugo Østergaard-Andersen.

Udvalget blev briefet om den indenrigspolitiske situation i Norge.

19.30 – 23.00: Middag med deltagelse af norske gæster hos ambassadøren.

Under middagen deltog leder af den norske Justitskomité Per Sandberg og leder af det norske Presseforbunds Offentlighedsudvalg journalist Hanne Wien.

Under middagen blev følgende emner bl.a. drøftet:

- Håndtering af aktindsigtssager i kommunerne.
- Elektroniske postlister og erfaringerne hermed

- Forståelsen af interne dokumenter der er undtaget aktindsigt.
- Det norske Presseforbunds syn på de norske regler om offentlighed i forvaltningen.
- Den kommende evaluering af lovgivningen.

Torsdag den 10. marts

08.30 - 09.30: Møde med embedsmand i Justitsdepartementet om den norske offentlighedslov.

På mødet blev den norske offentlighedslov gennemgået og der var særlig fokus på de regler der begrænser offentlighedens adgang til aktindsigt – især spørgsmålet om interne dokumenter.

Power Points er omdelt på L 90 bilag 27.

Udvalget stillede bl.a. spørgsmål til:

- Hvor meget regler om, at man kan være anonym, når man ansøger om aktindsigt blev brugt. – Det blev brugt i relativt stort omfang.
- Omfanget af samstillinger via databaser – blev brugt af virksomheder.
- Håndteringen af interne dokumenter. Her drøftede de bl.a. betydningen af adgangen til bl.a. meroffentlighed og krav om arkivering efter arkivloven.
- Omkostningerne vedr. elektroniske postlister. – Der var klart en øget efterspørgsel.

09.40 – 10.25: Møde med souschefen i 5. afd., seniorrådgiver Ola Berg Lande, sivilombudsmanden om klage over afslag på aktindsigt, særligt i mediesager.

Dagsorden og oplægget for mødet er omdelt på L 90 - bilag 27.

Følgende emner blev bl.a. drøftet:

- Særlige problemstillinger med aktindsigtssager i kommunerne.
- Prøvelse af klagesager hos ombudsmanden – skønnet – hvor prøvelsen ikke er reel.
- Omfanget og karakteren af klagesager. Mange sager vedr. sagsbehandlingstiden, hvor hovedreglen er 1 dag og max 3 dage. Normalt er en sag realitetsbehandlet i løbet af 1 uge.
- Vurderingen af den nye offentlighedslov er, at retstilstanden er meget lig den før denne lov blev vedtaget og den blev heller ikke så åben som selve lovforslaget lagde op til.

10.30 – 12.00: Møde og frokost med medlemmer og formand for Stortingets Justitskomitee Per Sandberg (FrP) om den norske offentlighedslov.

Udvalget havde en politisk drøftelse med medlemmer af den norske Justitskomité om offentlighedslovgivningen generelt.

I den forbindelse oplyste lederen af komitéen bl.a., at de i forbindelse med den kommende evaluering. Generelt mente medlemmerne af komitéen at det var en god lov, hvis den blev brugt efter hensigten. De så visse udfordringer i kommunerne. Retsudvalget spurgte ind til, i hvor stort et omfang de som Stortingsmedlemmer brugte offentlighedsloven for at få information. De svarede, at den blev brugt, men at de hav-

de Kontrolkomitéen, som havde videre adgang til informationer fra regeringen end man ville kunne få efter en aktindsigtsbegæring. Der var en mindretalsbeskyttelse for den adgang til information i Kontrolkomiteen – 3 medlemmer.

Komitémedlemmerne hørte fra de norske medier, at der er længere og længere sagsbehandlingstid på anmodninger om aktindsigt og der er flere dokumenter, der er længere tid undervejs og som derfor ikke er journaliseret.

18.30: Briefing ved ambassadør Jens-Otto Horslund

Ambassadøren gav en briefing om den finske indenrigspolitiske situation, herunder om det kommende Riksdagsvalg.

19.00 – 23.00: Middag hos ambassadøren med gæster

Repræsentant fra Journalistforbund journalist Jarkko Sipilä og tidligere dommer ved forvaltningsdomstolen Olof Olsson.

Der var en generel og uformel drøftelse af spørgsmålet om de finske og danske regler om adgangen for offentligheden til indsigt i den offentlige forvaltnings sager.

Fredag den 11. marts 2011

10.00 - 10.45: Møde med den finske justitsminister Tuija Brax.

Under mødet var der en drøftelse af, forståelsen af den åbenhedskultur som hvert enkelt land har og hvordan den kommer til udtryk i de regler man har og hvordan man forstår dem. Den finske lov var efter ministerens opfattelse mere åben end den tidligere lovgivning f.eks. skal al statistik, byplaner osv. Frigives, dog er der ikke pt. Ressourcer nok til at det sker på alle områder. Udkast til notater mv. der sendes mellem de enkelte ministerier er det muligt at få aktindsigt i, herunder også den rådgivning embedsmænd giver den enkelte minister i forbindelse med besvarelse af spørgsmål fra Riksdagen.

10.45 - 11.45: Councillor of Legislation Anna-Riitta Wallin redegør for finsk offentlighedslov med henblik på begrænsningerne i det danske lovforslag.

Power Point er omdelt på L 90 – bilag 27.

Den finske embedsmand oplyste bl.a. at:

- Målet med den finske offentlighedslov var at al magtudøvelse skal være offentlig tilgængelig. Det betyder at det er selve handlingen der er offentlig. Der er derfor også en præambel i loven.
- En god embedsmand er dygtig når denne bl.a. viser i sine notater at der er tænkt i alternativer. Det er ikke behov for at skjule det, der efterfølgende ikke bliver til noget.
- Der er åbenhed i forberedelsesfasen, herunder 1. udkast og de efterfølgende udkast.
- Embedsmanden forstod i det danske lovforslag § 27, 2 eftersom hun mente det var en sammenblanding af den udøvende og lovgivende magt.

11.45-12.15: Møde med professor Olli Mäenpää fra Helsinki Universitet om offentlighedslovgivningen.

Den finske professor gennemgik kort den danske og finske offentlighedslovgivning, hvor han havde sammenholdt det foreliggende danske lovforslag med den finske lovgivning.

I forbindelse med den politiske proces ved vedtagelsen af den finske lov, havde det forholdt sig således, at der ikke rent politisk var modstand mod øget offentlighed. Den stærkeste modstand kom fra Finans- og Handelsministeriet. Der var særlig fokus på at der skulle være aktindsigt i den forberedende fase.

Der var en diskussion om regulering af området, hvor myndighederne har et stort skøn eller der er fastlagt faste kriterier i loven.

12.30 – 13.00 Møde med repræsentant fra Riksombudsmanden.

Notat og resultat af en undersøgelse om aktindsigt er omdelt på L 90 – bilag 27.

Riksombudsmandens kompetence og sagsbehandling blev gennemgået.

Retsudvalget spurgte bl.a. ind til:

- Hvilke sanktioner ombudsmanden havde.
- Hvilken kompetence ombudsmanden havde overfor domstolene.

13.00 – 14.15: Arbejdsfrokost med Förvaltningsutskottet på Riksdagen, vært viceordfører Tapani Mäkinen.

Udvalget havde en uformel politisk drøftelse med medlemmer af den finske Förvaltningsutskottet om offentlighedslovgivningen generelt.

Efterfølgende har udvalget stillet L 90 spørgsmål 146 til 151 på baggrund af studieturen.

6. april 2011 Maiken Bork Clausen, udvalgssekretær